

Euro ajelehtii kriisistä toiseen

Suomalaisista tuli tahtomattaan riskisijoittajia. Takausvastuita on nyt 5500 euroa jokaista suomalaista kohden, eikä kasvulle näy loppua.

Teksti **Jouko Marttila** Kuvitus **Janne Petteri Kuisma**

Euron kohtalosta piti päättää EU-huippukokouksessa joulukuussa. Lopulliset ratkaisut jäivät yhä pöydälle, ja kriisi ajelehtii ensi vuoden puolelle. Kokous oli viidestoista päämiesten tapaaminen sen jälkeen, kun Kreikan velkaongelmat nousivat esityslistalle. Kuukaudesta toiseen kestänyt päättämättömyys on tuonut jokaiselle suomalaiselle tuhansien eurojen riskit, jotka edelleen kasvavat.

Kreikasta yli Euroopan vyörynyt velkatsunami horjuttaa euroaluetta ja sen pankkeja.

Talousskomissaari **Olli Rehn** vannotti alun perin, että Kreikan kriisi on ratkaistava viikossa. Tämä tapahtui lähes kaksi vuotta sitten, maaliskuussa 2010. Muutama viikko sitten hän antoi eurolle kymmenen päivää elinaikaa.

Euro elää, vaikka viimeisin huippukokous ei tsunamia pysäyttänyt. EU etenee kohti tiiviimpää talousliittoa, mutta päälle kaatuviin velkaongelmiin ei nopeaa lääkettä löytynyt.

Kansainvälinen valuuttarahasto IMF tulee mukaan euron pelastustalkoisiin. Se saa 200 miljardia euroa tulivoimaa EU-mailta. Lisäksi EKP jatkaa tasaisa tahtia kriisimaiden velkakirjojen ostamista Italian ja Espanjan korkotason pitämiseksi inhimillisellä tasolla. Pankkien, yritysten ja kotitalouksien asemaa helpotetaan torjumalla luottolamaa. EKP pitää korot alhaalla ja lupaa pankeille halpaa lainaa kolmeksi vuodeksi eteenpäin. Lainojen vakuuksia EKP katsoo läpi sormien,

minkä toivotaan pistävän rahan liikkeelle.

Suomen osuus IMF:lle osoitusta lainasta on 3,8 miljardia euroa, joka tulee Suomen Pankilta. Lisäksi Suomen Pankki vastaa 1,8 prosentin osuudella kaikista riskeistä, joita Euroopan keskuspankki ottaa ostaessaan kriisimaiden velkakirjoja ja hyväksyessään lainojen vakuuksia, joiden markkina-arvo on arvailujen varassa. Jos velalliset, kuten Espanja, Italia tai Portugali, jättävät osan veloistaan maksamatta, EKP joutuu myymään vakuutena olevat arvopaperit. Niiden markkina-hinta voi olla paljon alhaisempi kuin velkojen arvo, mikä aiheuttaa keskuspankeille tappioita. Näin kävi viimeksi, kun EKP lainasi rahaa vararikoon ajautuneille islantilaisille pankeille vuonna 2008.

Suomen hallitus pistää rihi-kuivaa rahaa ja antaa takuita

velkamaiden auttamista varten perustettuihin kriisirahastoihin. Väliaikaiseksi tarkoitettun Euroopan rahoitusvakuusvälineen (ERVV) lainanantomahdollisuudet kaksinkertaistettiin kesällä, jolloin Suomen takausvastuut kasvoivat korkoineen yli 17 miljardiin euroon. Vastuut muuttuvat tappioiksi, jos lainaa ottaneet maat jättävät velkansa maksamatta.

Ensi vuonna otetaan käyttöön pysyvä kriisirahasto Euroopan vakuusmekanismi (EVM), jonka avulla voidaan myöntää uusia hätälainoja. Eurooppa-neuvosto eli huippukokous sopi, että avustuspäätökset tehdään määränemmistöllä. Suomen valtiovarainministeri **Jutta Urpilainen** (Sdp) ei tätä hyväksy, mutta kokoomusministerit ovat olleet sovitteluvammalla kannalla. Suomi on joka tapauksessa luvannut pistää yli kymmenen miljardia euroa pääomaa ja takausvastuita myös pysyvään rahastoon, jotta jättäytymisen kokonaan päätöksenteon ulkopuolelle tuntuisi omituiselta.

Laskennallisesti jokaiselle suomalaiselle on Suomen Pankin ja kriisirahastojen kautta siirretty yhteensä yli 30 miljardin kriisivastuut eli 5500 euroa jokaista suomalaista kohti. Sen päälle tulevat EKP:n hallussa olevat vakuudet ja kriisimaiden velkakirjat, joiden kautta suomalaisten tappioriski kasvaa miljardeilla.

Suomen hallitus on ajanut Euroopan vakuusmekanismiin (EVM) eli pysyvään kriisirahastoon sijoittajan vastuuta samaan tapaan kuin Kreikan velkajärjestelyssä, jossa yksityisten sijoittajien hallussa olevista Kreikan veloista leikataan ainakin puolet vapaaehtoisen menettelyn kautta. Käytännössä järjestely takaa sijoittajille jopa paremman suojan kuin markkinat, sillä Kreikan velkojen todellinen arvo on romahtanut reilusti alle puoleen niiden nimellisarvosta. Järjestelyyn osallistuvat sijoittajat pääsevät itse asiassa "sijoittajan vastuun" kautta pienemmällä tappiolla.

EU-johtajat päättivät, että ensi kesänä aloitavassa kriisirahastossa noudatetaan IMF:n sääntöjä. IMF ratkaisee tapauskohtaisesti ja neuvottelujen kautta, mikä kulloinkin on yksityisten sijoittajien rooli velkajärjestelyissä. Joka tapauksessa tappiota tulee kaikille, jos jokin valtio ajautuu maksukyvyttömäksi.

EU-huippukokouksen kirkkain lopputulos oli Britannian ajautuminen EU:n ulkokehille. Pääministeri **David Cameron** puolusti maansa kansallisia etuja, erityisesti Lontoon asemaa maailman finanssikeskuksena. Britit eivät halua taipua EU:n

Euro kulkee nyt kolmea raidetta.

Eurokriisistä sanottua:

- Rehn: Kreikka-avusta päätettävä tällä viikolla
Talousskomissaari **Olli Rehn**, *Taloussanomien* 24.3.2010
- Rehn: EU:lla edessään kriittiset kymmenen päivää pelastaa euro
Talousskomissaari **Olli Rehn**, *Helsingin Sanomat* 30.11.2011
- "Olemme vahvasti sitoutuneet yksimielisyyspäätökseen. Joko siinä pitäydytään (EVM:ssä) tai Suomi ei ole siinä mukana."
Valtiovarainministeri **Jutta Urpilainen**, *Yle* 9.12.2011
- "En usko, että kukaan hallituksessa haluaa, että Suomi jää EVM:n ulkopuolelle."
Ulkomaankauppaministeri **Alexander Stubb**, *Yle* 10.12.2011
- Katainen: Suomen pitää olla mukana EVM:ssä, *Helsingin Sanomat* 12.12.2011

finanssisäätelyyn, vaan poimia vain rusinat pullasta eli ottaa hyödyt itselleen antamatta mitään muille.

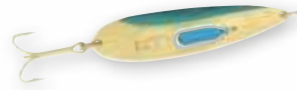
Jopa EU-kriittiset britit ovat arvostelleet Cameronia liiallisesta itsekkyydestä, joka voi vahingoittaa maan etuja pitemmällä aikavälillä. Britit pelkäävät, että heidän näkemyksiään kuunnellaan entistä vähemmän, kun Saksan liittokansleri **Angela Merkel** ja Ranskan presidentti **Nicholas Sarkozy** vievät Eurooppaa kohti entistä tiiviimpää talousliittoa.

Euro ajalehti nyt kriisistä toiseen kolmea raidetta. EU-27 eli kaikkien jäsenmaiden yhteisö on yksi taso, jossa Britannia on vielä mukana. Sitten on EU ilman Britanniaa, ja kolmannella raiteella kulkee hajanainen euroalue.

EU-asiantuntija **Esko Antola** on kuvannut huippukokouksen tuloksia himmeliksi, koska ulkopuolisen silmin on vaikea ymmärtää, missä päätöksiä seuraavaksi tehdään ja millä sitovuudella. ■

Artikkelien välillä kirjoittaja seuraa talouden käännteitä blogissaan <http://taloudentulkki.com>

Kuusamon kullattu Vuosiuistin® 2012 Taiga, OTTAVA LAHJAIDEA!

Saatavana hyvinvarustetuista marketeista ja kalastustarvikeliikkeistä. Keräilykohde ja loistava lahjaidea!

Kuusamon Uistin Oy
Kemijärventie 44-46
93600 Kuusamo

